

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
LJUBLJANA.KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 5
TELEFON 55-22 DO 55-26

ROKOPISI SE NE VRAČAJO

IZHAJA VSAK DAN RAZEN
PONEDELJKASLOVENSKI
POROČEVALECINSERATNI ODELEK
LJUBLJANA

TELEFON 38 32 15 33

POŠTNI CERKOVNI RACUN
LJUBLJANA ŠTEV. 6-96091-1

OGLASI PO CENIKU

MESEČNA NAROČNINA
45 DIN

* GLAS ILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE *

II. plenarno zasedanje CK KPS

15. in 16. aprila je bilo v Ljubljani II. plenarno zasedanje Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije z naslednjim dnevnim redom:

1. Delo partijskih organizacij na vasi, — referent Miha Marinko.
2. Nekatera preda vprašanja gospodarske politike, — referent Sergej Kraigher.
3. Aktualna politično-organizacijska vprašanja, — referent Boris Kraigher.
4. Razno.

Centralnemu komiteju KPJ
in tovarišu Titu!

Dragi tovariši!

Z drugega plenarnega zasedanja Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije vam pošiljamo borbene komunistične pozdrave.

Na tem našem zasedanju smo kritično premotrili in analizirali uspehe in napake v delu naših partijskih organizacij od II. kongresa Komunistične partije Slovenije do danes. Sklepi II. plenarnega zasedanja Centralnega komiteja KP Jugoslavije so našim partijskim organizacijam in vsemu našem delovnemu ljudstvu vili novega poleta; današnje naše ugotovitve, ki smo jih napravili na temelju teh sklepov ter referatov in diskusije na našem zasedanju, pa morajo odpraviti še zadnje zapreke za še hitrejši in boljše izpolnjevanje nalog, ki nam jih nalaga Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije.

Komunisti Slovenije obljubljamo, da bomo pri svojem delu na vasi, v mestih in industriji še povečali napore za mobilizacijo vseh sil našega ljudstva pri graditvi socializma, kljub imperalističnemu pritisku, ki je posebno občuten ob naši najskrajnejši zahodni in severni meji, in kljub vsem klevetniškim brezpriznanim in demagoškim napadom na našo Partijo in našo socialistično domovino. Prav to dejstvo nas bo še bolj vzpodbujalo in nas še bolj utrdilo, ker vemo, da je naš boj za socializem toliko pomembnejši in važnejši, ker ga bijemo hkrati z bojem za obrambo principov marksizma-leninizma, za obrambo pravega internacionalizma, proti metodam, ki se ne smejo udomačiti v mednarodnem proletarskem gibanju, še posebno ne med socialističnimi državami.

Naš Centralni komite s tovarišem Titom na čelu nas je prav zato, ker je vedno dosledno sledil principom marksizma-leninizma, varno vodil skozi vse težave v preteklosti, zato smo neomajni v svojem prepričanju, da bomo pod njegovim vodstvom prebrodili tudi to preizkušnjo.

Komunisti Slovenije bomo zato delali še z večjo voljo in potrditvijo v brezkompromisno izločali vse dvomljivce in slabice, vse, kar nas ovira na naši poti. Zavest, da je na čelu naše Partije tako preizkušeno vodstvo, nam bo pomagala preko vseh težav v naši graditvi socializma.

Živel Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije!

Živel tovariš Tito, voditelj in učitelj naše Partije in naših narodov!

Resolucija o tekočih nalogah
organizacij KP Slovenije

Na osnovi resolucij II. plenarnega zasedanja CK KPJ o osnovnih nalogah Partije na področju socialistične preobrazbe vasi in pospeševanja kmetijske proizvodnje, o tekočih nalogah na področju gospodarstva ter o tekočih partijskih propagandnih nalogah Partije, na osnovi poročil, ki jih je podal Politbiro o delu Partije na vasi, o tekočih nalogah Partije na področju gospodarstva in o aktualnih politično-organizacijskih nalogah Partije, na osnovi njegove ocene dela, kritike doseganega dela ter kritike slabosti naših organizacij ter na osnovi vsestranske diskusije sprejema II. plenarnega zasedanja CK KPS naslednje sklepe:

I.

V vprašanju dela Partije na vasi ugotavljamo, da kljub znatnim uspehom in napredku tempa razvoja socialističnega združevanja vendarle zastaja za objektivnim razpoloženjem in za tempom v nekaterih republikah FLRJ. To je rezultat nedoslednega izvajanja ekonomske politike CK KPJ na vasi, počasnega utrjevanja oblasnega, upravnega in vodstvenega združevanja aparata, zlasti pa zanemarjanja utrjevanja in razvijanja partijske organizacije na vasi.

Zaradi tega sklene:

1. Usmeriti vse sile Partije in odgovarjajočih državnih organov na dosledno izvajanje partijske ekonomske politike na vasi, ki stremi za tem, da s planiranimi ekonomskimi ukrepi (okrajniti in krajevnimi kmetijskimi plani, plani odkupa, politiko vezanih cen, politiko garantirane preskrbe itd.) zagotovi prehajanje vse večjih kmetijskih množic na pot socialistične produkcije in da istočasno zagotovi nove vire za prehod kmetijskih produktov v državni preskrbni fond in obenem zagotovi mobilizacijo nove delovne sile iz naše vasi za druge produktivne pango.

2. Z okrepljenim političnim delom zlagati in trebiti iz partijskih organizacij oportunistična pojmovanja in nastojanja, ki so se v vprašanih združevanjih vnezdila v njih. Populardizirati in konkretizirati s primeri na terenu linijo resolucije II. plenuma.

3. Močnejše popularizirati tiste oblike združenja in panoge kmetijske proizvodnje, ki so primernejše, lažje sprejemljive za kmete, ki so — kakor življenske zadruge — tudi izredno važne v naših prilikah.

4. Budno slediti in onemogočati vse

tiste pojave, ki ekonomije v splošnih kmetijskih združenjih skušajo speljati na linijo navadnih kapitalističnih podjetij, zaradi česar izgubljamo iz vida osnovni cilj ekonomije: ustvariti nove socialistične vire za našo preskrbo in ustvariti pogoje za privajanje vseh novih in novih plasti delovnih kmetov na pot socialistične kmetijske produkcije.

5. Osredotočiti se na ustvarjanje KOZ v kmetijsko močnih predelih, onemogočiti tendence ustvarjanja združenj za vsako ceno iz vrst kajzarjev, ki so že sezonski delavci v državnih gozdniških gospodarstvih in gradnjah, s čimer odtegujejo delovno silo s socialističnega sektorja.

6. Partijske komisije za delo na vasi, ki so po sklepu II. Plenuma CK KPJ formirane pri CK-jih in okrajnih komitejih, je treba poleg delokroga, ki jim je odrejen v naknadnih navodilih CK KPJ, usmeriti še v to:

a) Da bodo zagotovile koordinacijo vseh sektorjev državne uprave, ki imajo opravka s kmetijskim gospodarstvom, da bodo skupaj z združnimi in frontnimi organizacijami smotno in dosledno izvajali našo gospodarsko politiko na vasi.

b) Pozitivni aktivnosti partijskih organizacij, jih moralno-politično usposobiti, da bodo trebile iz svojih vrst pojave zaviranja združnega gibanja in sabotiranja, da bodo izvajale ekonomsko politiko Partije na vasi, ki je podlaga za socialistično preobrazbo kmetijske proizvodnje; likvidirati kolektivnost in neodločnost članov Partije pri izvajanju te politike.

c) Da bodo pomagale usposabljati te upravne organe za navedene naloge, da bodo odkrivala in pomagale partijskim komitetom odstranjevati iz vodstvenega aparata tiste, ki iz nasprotnih nagibov nečesto ali niso sposobni dosledno izvajati to politiko.

Na gospodarskem področju se kaže osnovna slabost naših partijskih organizacij in naših gospodarskih ustanov, od centralnih republiških ustanov pa do osnovnih partijskih organizacij na terenu, v ozki, suhi praktičniški praksi. Napake in slabosti te vrste kažejo, da ni zadostnega razumevanja splošno ekonomskega značaja nekaterih osnovnih nalog. Tako ni pravilnega razumevanja važnosti borbe za ravnostje kupnih in blagovnih fondov, kjer ne gre samo za neke nerednosti in nedisciplino, ampak gre za vprašanje nadaljnje socialistične preobrazbe. Nadalje se to kaže v dejstvu, da naši odgovorni organi niso razumeli velike važnosti izdelovanja perspektivnih gospodarskih analiz ne samo za vsako posamezno gospodarsko panogo, temveč tudi za vsak okraj in vsako oblast in za vsako gospodarsko področje posebej. Končno se to vidi tudi v pretiranem poudarjanju in precejevanju nekaterih posebnih specifičnih pogojev slovenskega gospodarstva, kar zavaja naše odgovorne gospodarske in partijske organe od mobilizacije vseh razpoložljivih sil za uspešnejši razvoj celotnega jugoslovanskega socialističnega gospodarstva. V boju za odstranjevanje teh osnovnih slabosti in napak v izvajanju gospodarske politike LRS se postavljajo predvsem naslednje naloge:

II.

1. V naporih za čuvanje blagovnih fondov se morajo partijske organizacije boriti predvsem:

- a) da se ustvari popoln pregled nad izdajanjem živiliških nakaznic in industrijskih kart ter da se stalno zasleduje spremembe in vnašajo potrebne dopolnitve glede na gibanje prebivalstva in zaposlenih na področju okraja.
- b) da se prepreči vsako samovoljno razpolaganje in izvenredno trošenje industrijskih proizvodov.

2. Partijske organizacije in komunisti na odgovarjajočem gospodarskem delu morajo poglobiti delo v zvezi z borbo proti rušenju ravnostje med kupovnim in blagovnim fondom, zagotoviti morajo s svojim neposrednim delom popolno učinkovitost vseh ukrepov, ki se podvzemajo v tem smislu, ter zagotoviti v izdajanju plač in nagrad popolno disciplino na podlagi obstoječih predpisov.

3. Za zagotovitev balansa delovne sile morajo partijske organizacije in komunisti na ustrežajočem gospodarskem delu izvršiti naslednje naloge:

- a) Trdno paziti na to, da se vsi ekonomski ukrepi (razdeljevanje živiliških kart, odrejanje odkupov itd.) izvajajo tako, da se razpoložljiva delovna sila povsod racionalno izkoristi, da se mobilizirajo sleherni viri delovne sile, ki se se krijejo zlasti na našem podeželju.
- b) Zato razviti živo agitacijo in mobilizacijo delovne sile na vasi, povezano tako s prikazovanjem perspektive petletnega plana in neposrednih planskih nalog kot neposrednega zboljšanja življenjskih pogojev; ustanavljati posebne fronte brigade kot dopolnilo k redni mobilizaciji delovne sile.
- c) Usmeriti vse napore, da se izkoristijo notranje rezerve delovne sile v podjetjih in direkcijah z borbo proti fluktuaciji in za dvig delovne discipline, z odločnimi ukrepi proti dviganju števila neproduktivnega, zlasti administrativnega osebja v direkcijah in podjetjih.
- d) Zaostri delo na uvajanju tehničnih naprednih norm in na reviziji že uvedenih norm.

4. Partijske organizacije in komunisti na odgovarjajočem gospodarskem delu morajo obvladati socialistične metode vodstva podjetij in direkcij in premagati suhi praktikizem v izpolnjevanju planskih nalog. Zato morajo izvršiti predvsem naslednje naloge:

- a) Zaostri boro za dnevno izpolnjevanje operativnih planov kakor tudi mesečnih in tromesečnih osnovnih planov; odpraviti neenakomernost v izpolnjevanju planov; zagotoviti izvrševanje celotnega plana po kvaliteti, sortimentu, planiranih proizvodnih stroških in izpolnjevanje finančnega plana.
- b) Z večjim poznavanjem ekonomske zakonitosti in gospodarskega sistema v naši državi in z večjo odločnostjo in budnostjo premagovati odpor proti planskim metodam obvladovanja proizvodnje in planski disciplini kot izraz ostankov kapitalistične miselnosti in prakse v direkcijah in podjetjih.
- c) Okrepiti pomoč partijskim organizacijam v podjetjih tako pri reševanju konkretne problematike podjetij in direkcij, kot pri seznanjanju s celotno gospodarsko linijo in z osnovnimi posameznimi gospodarskimi problemi; v organizacijsko inštruktorski deli.

5. Posebno skrb morajo partijske organizacije in komunisti na ustrežajočem gospodarskem delu izvršiti v zvezi z razvijanjem in vzdrževanjem plana v gozdarstvu in žarstvi. Zato je potrebno izvršiti naslednje osnovne naloge:

- a) Okrepiti partijske organizacije v gozdnem gospodarstvu in lesno industrijskih podjetjih in jim nuditi v delu vso potrebno pomoč.
- b) Zagotoviti potrebno koordinacijo v delu gozdnih gospodarstev, lesno industrijskih podjetij in poverjenstev za gozdarstvo OLO, zagotoviti dosledno in pravilno izvajanje uredb o obveznih prevoznih storitvah za gozdarstvo in lesno industrijo ter pravilno razdeljevanje obvez za oddajo lesa na posamezne gozdne posestnike.

6. Na področju agitacije in propagande je treba posebej opozoriti na samostojno obdelovanje domačih problemov in na razvijanje največje kritičnosti do vsega ustvarjanja na ideološko-političnem kot na splošno kulturnem in znanstvenem področju. Odločno razbijati vse pojave mehanicne kopiranja od drugod, vse pojave šabloniziranja in dogmatizma.

7. V organizacijskih vprašanjih osnovnih partijskih organizacij je treba ugotoviti kljub uspehu v številnem povečanju članstva organizacij, kljub napredku v organizaciji ideološkega dela, vendarle še premalo načrtno delo na kvalitativnem utrjevanju partijskih organizacij in na njihovem nadaljnjem sistematičnem številnem razvijanju. Zato je treba zagotoviti slab razvoj partijskih organizacij v industriji. Posebej je treba usmeriti ves partijski aparat na pospešeno sprejemanje novega članstva Partije v trenutno partijsko najbolj zanemarjenih področjih, zlasti v področju gozdarstva, gradnje in železniškega prometa. S tem bomo tudi načrtno izboljšali socialni sestav naše Partije.

Treba je likvidirati nedopustno stanje, da imamo še vedno krajevne ljudske odbore brez zadostnega števila članov Partije, in podvzeti ukrepe za to, da bomo v bližnji bodočnosti lahko prešli na organiziranje celic po vseh vseh.

V kmetijskih obdelovalnih združenjih je treba odločno zboljšati delo odgovarjajočih partijskih grup vaških celic.

skem oddelku CK KPS organizirati posebno inštruktorsko grupo za dvig dela partijskih organizacij v zveznih podjetjih in ustanovah.

5. Posebno skrb morajo partijske organizacije in komunisti na ustrežajočem gospodarskem delu posvetiti izvrševanju plana v gozdarstvu in žarstvi industriji. Zato je potrebno izvršiti naslednje osnovne naloge:

- a) Okrepiti partijske organizacije v gozdnem gospodarstvu in lesno industrijskih podjetjih in jim nuditi v delu vso potrebno pomoč.
- b) Zagotoviti potrebno koordinacijo v delu gozdnih gospodarstev, lesno industrijskih podjetij in poverjenstev za gozdarstvo OLO, zagotoviti dosledno in pravilno izvajanje uredb o obveznih prevoznih storitvah za gozdarstvo in lesno industrijo ter pravilno razdeljevanje obvez za oddajo lesa na posamezne gozdne posestnike.

III.

S področja politično-organizacijskega dela sprejema II. plenarno zasedanje predvsem naslednje sklepe in naloge:

1. V celoti se odobrava delo Politbiroja za ureditev KP in očiščenje njenih vrst od oportunistov in malodušnežev, ki so skušali na osnovi Informbiroja slabiti njeno enotnost in odločnost.

2. Podcenjevanje dejstva, da se reakcija na vseh linijah skriva za resolucijo Informbiroja in da je našla v tej resoluciji neko svojo ideološko bazo za oviranje graditve socializma, postaja osnovna centralna nevarnost za delo vseh partijskih organizacij in na vseh področjih dela. Zato je treba voditi dnevno borbo za razkrinkovanje te posebne oblike dela nasprotnikov socializma tako v Partiji kakor v vseh množičnih organizacijah (OF, Zveza borcev, sindikati, LMS, AFZ, Društvo za kulturno sodelovanje s SZ itd.).

3. Zaostri je treba v vseh partijskih organizacijah odnos do vseh pojavov oportunitizma in malodušja pod krinko Informbiroja in v tem pogledu bistveno utrditi odločnost in brezkompromisnost partijskih vrst.

4. Dvigati samozavest partijskih organov v tej borbi z razvijanjem politično-ideološke zavesti in utemeljevanjem internacionalistične dolžnosti naše Partije, povezovali jo z naglasnim pomembnostjo vloge KPJ v borbi proti vdiranju oportunitizma, malodušja, špekulativnosti in brezprincipnosti v mednarodno revolucionarno gibanje. V tej borbi se je treba pravilno in samostojno, z zavestjo polne odgovornosti boriti proti mednarodni vojnoukajski gonji proti vsem drugim oblikam izkoriščanja resolucije Informbiroja za interese mednarodne reakcije.

5. Se vedno se je treba boriti proti ostankom slovenskih buržuaznih nacionalistično-separatističnih tendenc, ki izvršajo iz okrega omejevanja na slovenska nacionalno-kulturna vprašanja ter pozabljanja na nujnost osnovne borbe za graditev socialističnega gospodarstva kot baze za razvoj jugoslovanske kulture in kulture jugoslovanskih narodov.

6. Na področju agitacije in propagande je treba posebej opozoriti na samostojno obdelovanje domačih problemov in na razvijanje največje kritičnosti do vsega ustvarjanja na ideološko-političnem kot na splošno kulturnem in znanstvenem področju. Odločno razbijati vse pojave mehanicne kopiranja od drugod, vse pojave šabloniziranja in dogmatizma.

7. V organizacijskih vprašanjih osnovnih partijskih organizacij je treba ugotoviti kljub uspehu v številnem povečanju članstva organizacij, kljub napredku v organizaciji ideološkega dela, vendarle še premalo načrtno delo na kvalitativnem utrjevanju partijskih organizacij in na njihovem nadaljnjem sistematičnem številnem razvijanju. Zato je treba zagotoviti slab razvoj partijskih organizacij v industriji. Posebej je treba usmeriti ves partijski aparat na pospešeno sprejemanje novega članstva Partije v trenutno partijsko najbolj zanemarjenih področjih, zlasti v področju gozdarstva, gradnje in železniškega prometa. S tem bomo tudi načrtno izboljšali socialni sestav naše Partije.

Treba je likvidirati nedopustno stanje, da imamo še vedno krajevne ljudske odbore brez zadostnega števila članov Partije, in podvzeti ukrepe za to, da bomo v bližnji bodočnosti lahko prešli na organiziranje celic po vseh vseh.

V kmetijskih obdelovalnih združenjih je treba odločno zboljšati delo odgovarjajočih partijskih grup vaških celic.

Okrajni partijski aparat je treba usmeriti na pravičen sistem dela in preprečiti prakso, da se sicer formalno usvarjajo organizacijsko-inštruktorski aparati na okrajih, da pa se uporabljajo za čisto podrejene posle in za vse druge naloge, same ne za one, zaradi katerih so ti aparati organizirani.

8. Posvetiti vso skrb utrjevanju lika komunisti in pri tem posvetiti osnovno skrb razvijanju iskrenosti in predanosti Partiji ter razkrinkavanju vseh pojavov špekulativnosti in partijskih vrstah.

Spored svečanosti ob prekopu herojev
23. in 24. aprila v Ljubljani

V dneh od 22. do 24. aprila bo prekop posmrtnih ostankov narodnih herojev TONETA TOMSICA, SLAVKA SLANDRA, ZIDANSKA MILOSA, FRANCA ROZMANA - STANETA, IVANA KAVCICA - NANDETA, MILOVANA SARANOVICA, DRAGANA JEVICA, JANKA PREMRLA - VOJKA, MAJDE SILCEVE in VINKA SIMONCICA - GASPERRJA.

Krste s posmrtnimi ostanki narodnih herojev bodo prepeljane v Ljubljano v soboto 23. t. m. in bodo položene na katafalk v poslopju predsedstva vlade LRS. Od 13. dalje se bo oddolžilo spominu herojev z mimohodom delovno ljudstvo Ljubljane.

V nedeljo 24. t. m. bodo ob 9. dopoldne padli heroji prepeljani po Prešernovi cesti in Knafljevi ulici do Muzejskega trga, kjer bodo položeni v skupno grobnico.

ODBOR ZA PREKOP HEROJEV

Zasedanje Generalne skupščine OZN

Jugoslavija podpira sovjetski
predlog glede usode bivših
italijanskih kolonij v Afriki

Govor dr. Vilfana na seji političnega odbora

New York, 19. aprila (Tanjug) Na včerajšnji seji političnega odbora Generalne skupščine OZN je razložil stalni jugoslovanski predstavnik pri OZN dr. Jože Vilfan stališče jugoslovanske delegacije do bodočega položaja bivših italijanskih kolonialnih posesti v Afriki.

»To vprašanje,« je rekel dr. Vilfan, »je velikega pomena tako za prizadeta ozemlja kakor tudi za mir in mednarodno varnost. Usoda bivših italijanskih kolonij bi bilo treba rešiti po željah prebivalstva v korist miru ter varnosti kakor določa mirovna pogodba z Italijo. Toda anglo-ameriški predlog hoče razdeliti ta ozemlja med ZDA, Veliko Britanijo in Francijo in sicer ne glede na poročilo komisije štiri sil, da se prebivalstvo odločno upira kakršnemu koli razkosanju teh ozemelj. Danes smo priče nove delitve afriške celine, ki spominja na kolonialno delitev v drugi polovici XIX. stoletja. Razlika je samo v tem, da hočejo sedaj ta načrt uzakoniti z Generalno skupščino Organizacije Združenih narodov.

Jugoslovanska delegacija odklanja anglo-ameriški predlog o razdelitvi bivših italijanskih kolonij in misli, da je treba poudariti dve stvari. Prvič, v luči pravih nagibov angloameriškega predloga postaja jasno, da so bili angloameriški načrti o gospodarski ekspanziji in vojaških pripravah podlaga za politiko zavlačevanja in odlaganja rešitve tega vprašanja in da sta za to odgovorni v prvi vrsti vladi Velike Britanije ter ZDA. Drugič, v luči angloameriškega predloga se je jasno pokazalo, kako upravičen je bil pridržek, ki ga je svoječasno vlada FLRJ izrazila glede dokončnega stališča do tega vprašanja. Jugoslovanska delegacija prav tako ne more sprejeti francoskega predloga, naj bi se bivše italijanske kolonije vrnilo Italiji, kajti italijanska vlada je popolnoma povežala svojo politiko s politiko angloameriškega bloka. Podredila se je njegovi gospodarski ekspanziji in sprejela njegove vojne načrte. Italijanska vlada že sedaj sodeluje pri strateški politiki ZDA in Velike Britanije za spremembo Severne Afrike in bivših italijanskih kolonij v oporišče, naperjeno proti evropskim narodom. Izročitev bivših italijanskih kolonij Italiji v skrbstvo bi pomenilo dejansko njihovo izročitev ZDA.

Jugoslovanska delegacija ima še en razlog, da je proti izročitvi bivših italijanskih kolonij pod skrbstvo Italije. Ta razlog je, da italijanska vlada ne izpolnjuje določb mirovne pogodbe glede pravic slovenske narodne manjšine v Italiji. Italijanska vlada ne priznava slovenski manjšini pravice do narodnega jezika. Na vse mogoče načine onemogoča njegovo uporabo. Preprečuje kulturni razvoj te manjšine in preganja tiste, ki uporabljajo materini jezik. Torej ni nikakega poročstva, da bo italijanska vlada omogočila politični, gospodarski, socialni in kulturni razvoj prebivalstva pod skrbstvom. Zato ostaja samo sovjetski predlog, ki stanju pri današnjem mednarodnem stanju najboljša rešitev, ker temelji na skrbniškem načelu za vse bivše italijanske kolonije in ni ovira za razvoj v teh kolonijah. Nadalje je treba upoštevati abesinske koristi in dati

Abesiniji izhod na morje ter možnost za gospodarski ter politični razvoj. Delegacija FLRJ podpira predlog Sovjetske zveze, je končal dr. Vilfan.

Glasovalni stroj štiti
nasilstva v Grčiji

Včeraj je poljski delegat Kac Suhli sprožil vprašanje brezobzirne likvidacije demokratičnih sindikalnih voditeljev v monarhofašistični Grčiji. Oporzori je na dve novi smrtni obsodbi, izrečeni nad voditeljem pirezkih sindikatov Georgiu Dimitriu in predsednikom organizacije za vzajemno pomoč Vasiliu Teriadisu. Zauhteval je, naj politični odbor ukrene vse potrebno, da se prepreči likvidacija teh sindikalnih voditeljev, in se je pri tem skliceval na odločitev prvega dela zasedanja Generalne skupščine v Parizu, ko je bila prepredena izvršitev smrtnih kazni nad 10 grškimi demokratičnimi sindikalnimi voditelji.

Predlog poljskega delegata so podprli tudi sovjetski predstavnik Gromiko, beloruski in ukrajinski delegacija ter jugoslovanski predstavnik Jože Vilfan, ki je zahteval, naj pride predlog poljskega delegata na dnevni red in naj politični komite sproži akcijo za rešitev grških demokratičnih sindikalnih voditeljev.

Glasovalni stroj je na pobudo predsednika belgijskega delegata Langehoveja, ki je grobo kršil poslovnik političnega komiteja, prekinil izvajanje poljskega delegata in z vso naglico sklenil, da to vprašanje ne pride na dnevni red.

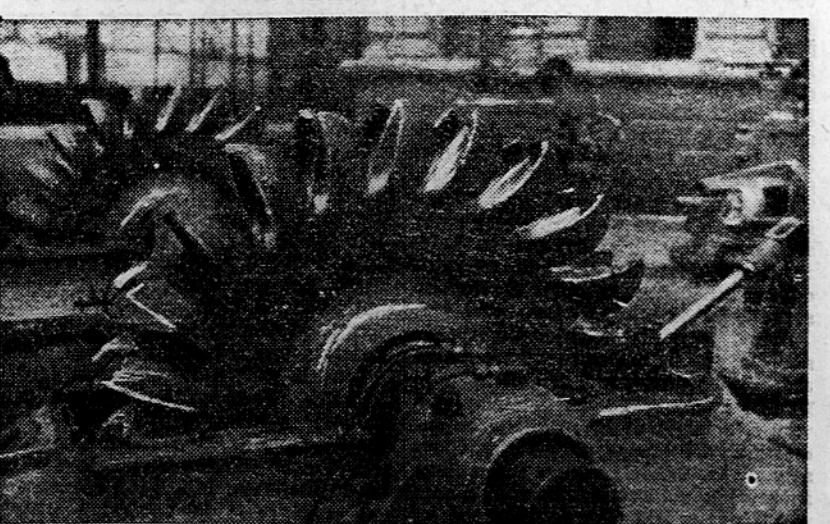
Protest bolgarske in albanske
vlade proti monarhofašističnim
izzivam

Po poročilu tajništva OZN je prejel generalni sekretar OZN Trygve Lie od bolgarske in albanske vlade pismi o obmejnih incidentih, ki jih je izvajala monarhofašistična grška vlada na mejah dveh držav.

Proslava 30 letnice KPJ
v Celju

Celje, 20. aprila.

Celjani so zelo slovesno počastili 30. obletnico ustanovitve KPJ. Okrog 19. je krenil izpred mestnega komiteja KPS spored manifestantov z godbami, zastavami in napisi na Trg mučnikov pred spominsko ploščo talcev, kamor sta položila vence zastopnika mestnega komiteja KPS in JA. Član mestnega komiteja Stane Kokalj in zastopnik JA kapetan Jovo Gruber sta v kratkih govorih poudarila slavno pot KPJ ter počastila spomin njenih članov in vseh, ki so v borbi za svobodo dali svoje življenje. Godba je zaigrala Leninovo žalostinko, nakar se je razvil po mestnih ulicah spored do gledališča, kjer je bila slavnostna akademija. Na akademiji je bil burno pozdravljen član Centralnega komiteja KPJ Peter Stante, ki je očital v kratkih obrisih zgodovino KPJ in njeno vlogo v narodno osvobodilni borbi. Z manifestacije so poslali pozdravni resoluciji CK KPJ in tov. Titu.

Delovni kolektiv Litostroja bo pokazal svoje uspehe pred Narodnim domom v Ljubljani. Na sliki gonilno kolo za Peltonovo turbino

DRUGI KONGRES SINDIKATOV RUDARJEV JUGOSLAVIJE

Rudarsvo je temelj industrializacije naše države

V torek 19. aprila se je v dvorani Kolarčeve ljudske univerze v Beogradu začel II. kongres Sindikata delavcev in namestencev rudarske industrije Jugoslavije. Kongresu prisostvovali so imenu Centralnega komiteja KPJ in zvezne vlade tov. Svetozar Vukmanović, minister rudarstva, in imenu Centralnega odbora zveze sindikatov Jugoslavije generalni sekretar Ivan Božićević, predstavnik ljudske oblasti, množičnih organizacij itd.

V častno predsedništvo kongresa so delegati z velikim navdušenjem izvolili Centralni komitej KPJ.

V imenu Centralnega komiteja KPJ in zvezne vlade je kongres pozdravil minister Svetozar Vukmanović, katerega govor so delegati neprestano prekinjali z vzkliki tovarisu Titu, Partiji in vlad!

Tov. minister je uvodoma poudaril, da morajo gospodarski voditelji in delavci svoje znanje in pridobljene izkušnje prenesti na ostale delavce. Prav tako pa pridobljene izkušnje ne smejo ostati samo besede, ker od tega naše gospodarstvo ne bi imelo nobene koristi, temveč je treba te izkušnje sprožati v življenje.

V težkem položaju, v kakršnem je danes naša socialistična domovina, ko nas istočasno napadajo ne samo imperialisti iz zapada, temveč tudi državna in partijska vodstva Sovjetske zveze iz držav ljudske demokracije, se moramo pri izgradnji socializma naložiti v prvi vrsti na lastne sile. Zato je izpolnjevanje in preseganje letošnjih planskih nalog v rudarstvu predpogoj izpolnitve celotnega plana industrializacije države. Z izpolnjevanjem in preseganjem planskih nalog v rudarstvu, bomo zagotovili našo industrijsko surovinsko bazo, brez katere ni industrije, za katero pa so v naši državi vsi objektivni pogoji. Prav tako si bomo z izpolnjevanjem in preseganjem letošnjih planskih nalog v rudarstvu zagotovili potrebne devize, brez katerih ne moremo v inozemstvu nabavljati potrebnih strojev za našo težko industrijo. To je posebno važno z ozirom na to, da naša država ne bo izvažala žita in maslo, kar je potrebno za prehrano naših delovnih ljudi. Evo, kakaj naša država, naša Partija in tov. Tito pričakujejo od rudarjev Jugoslavije, da častno izpolnijo postavljene naloge.

Tovariši in tovarišice delegati! Če tudi jo ta spor v socialističnem tabornu povzroči razmeroma velike težave pri izgradnji socializma v naši državi, mora vendar prinesiti pozitivne rezultate pri urejanju odnosov med socialističnimi državami. Po mojem mišljenju se morajo ti rezultati pokazati, če že ne takoj, pa vsekakor v bližnji bodočnosti. Odnosi med socialističnimi državami ne morejo temeljiti na diktatu ene partije, prav tako kakor tudi ekonomski odnosi med socialističnimi državami ne morejo biti zasnovani na kapitalističnih temeljih. Zato je moralo prej ali slej priti do razčiščenja teh vprašanj. Sicer bi bila bodočnost socialističnega sveta in bodočnost mednarodnega revolucionarnega delavskega pokreta zamračena. To so čutili in tako tudi danes čutijo mnogi komunisti po vseh državah sveta. Oni vsi priznavajo opravičenost stališča Komunistične partije Jugoslavije pri razčiščenju nepravilnih in nesocialističnih odnosov med socialističnimi državami, toda nimajo dovolj poguma, da bi take vprašanja odkrito postavili. Vodstva nekaterih komunističnih partij pa so se namesto da bi sprejela principelno diskusijo o teh vprašanjih, opirjala na čustvene sredstva, da bi zanižala revolucionarno preteklost naše Partije in da bi na ta način kolikor toliko oslabila silo njenih argumentov v principielnih vprašanjih o odnosih med socialističnimi državami. Na tej liniji je treba razumeti tudi potek negiranja uspehov naše Partije pri izgradnji socializma v naši državi. Tako sta na primer informobirojevski tisk in radio prinesla v zadnjem času vest, da proizvodnja v rudarstvu pada kvantitativno in

Plan proizvodnje bakra smo v prvem letošnjem četrtletju izpolnili v surovem bakru 99%, a v elektrolitičnem bakru 97%. Če primerjamo proizvodnjo bakra v prvem letošnjem četrtletju s proizvodnjo bakra v prvem četrtletju 1948. leta, tedaj bomo videli, da nismo proizvodnje bakra povečali. Zakaj smo v proizvodnji bakra tako odpovedali? Ministrstvo za rudarstvo je ugotovilo, da je do tega prišlo v Borskem rudniku v prvi vrsti zaradi pomanjkanja električne energije, ki se je stalno čutilo vse četrtletje, zaradi stalnega pomanjkanja delovne sile, ki se je prav tako čutilo vse četrtletje, zaradi lanskega zelo slabega dela tehničnega vodstva rudnika, ki se ni zanimalo za vprašanje pravičnega tehničnega odpiranja rudnika, temveč je izvajalo »pomparski« sistem proizvodnje rude; zaradi zelo slabe organizacije dela v tem rudniku itd. Tako kljub velikemu trudu rudarjev Borskega rudnika nismo uspeli doseči nikakega povečanja proizvodnje bakra v tem četrtletju. Naloga tehničnega vodstva tega rudnika, rudarskega kolektiva in naših vseh je, da ne dopustimo, da bi bila proizvodnja bakra letos pod planom, da ne dopustimo, da bi ta rudnik zaostajal za vsemi drugimi rudniki v Jugoslaviji.

Plan proizvodnje boksita smo v prvem letošnjem četrtletju izpolnili s 120%. Če primerjamo proizvodnjo boksita v tem četrtletju s proizvodnjo boksita v prvem četrtletju lanskega leta, tedaj bomo videli, da je današnja proizvodnja boksita povečana za 118,8 odstotkov. Mnenja sem, da tudi tem številkam niso potrebni nobeni komentarji.

Cetrletni plan proizvodnje kromove rude prve vrste je izpolnjen s 100%, kromove rude II. vrste s 107%, in kromovega koncentrata s 103%, itd., itd.

Tako govore številke o izpolnjevanju planov v rudarstvu, a posebno v proizvodnji barvnih kovin. Vem, da bodo klevetniški poskušali ovreči točnost teh števil, da bodo rekli, da so te številke fabricirane v Kidricevem aparatu ali v aparatu ministrstva za rudarstvo (tako so poskušali ovreči številke zvezne planske komisije o izpolnitvi plana za leto 1948.). Naši rudarski kolektivi v državi pa najbolje vedo, kako so izpolnili plan v prvem četrtletju leta 1948., a kako so ga izpolnili v prvem četrtletju leta 1949. Naši slavni rudarski delavci so s svojimi poštenimi deli demantirali klevete klevetnikov.

Klevetniški se nadalje trdijo, da je padla poštenost rudarjev v proizvodnji, da pada delovni elan itd. Na žalost naših klevetnikov, a na veselje naših ljudi sta poštenost in delovni elan delavcev v vseh naših rudnikih deljansko v popolnem nasprotju s tem, kar trdijo klevetniki. Če primerjamo učinke, ki smo jih dosegli v proizvodnji barvnih kovin v prvem četrtletju 1949. leta z učinki v novembru 1948. leta — ko so bili učinki zelo visoki zaradi povečane tempa in delovnega elana za izpolnitev letnega plana — tedaj bomo videli, da je delovni kolektiv v Trepcih presegel te učinke v januarju za 4%, in v marcu za 9%, da je delovni kolektiv rudnika Zletovo presegel te učinke v februarju za 14%, in v marcu za 24%, da je delovni kolektiv rudnika Idrije presegel te učinke v januarju za 34%, v februarju za 33%, in v marcu za 28%, itd., itd.

Kakor vidimo, so naši slavni rudarji tudi v tem demantirali klevetniške.

Zadnje čase prihajajo iz raznih krajev naše države vsak dan razni vzorci rud, ki jih delovni kmetje pošiljajo ministrstvu za rudarstvo v analizo. Tako so kmetje iz titogradskega in cetinskega okraja poslali v analizo nekaj vzorcev rud iz svojih krajev. Analiza, ki je bila izvršena v ministrstvu za rudarstvo, je pokazala, da gre za železno rudo. Kmetje iz raznih krajev Makedonije so prav tako poslali nekatere vzorce rud iz svojih krajev. Analiza je pokazala, da gre za bakreno rudo, za velika nahajališča kamene soli itd. Kmetje iz raznih krajev Srbije so prav tako poslali razne vzorce rud iz svojih krajev. Analiza je po-

Gibanje za mir v ameriških deželah

Pritisk vladajočih krogov ZDA na progresivne sloje

Otava, 19. apr. (Tass). Kanadsko ljudstvo nastopa vedno odločneje proti severnoatlantskemu paktu. Kljub policijskim represalijam se protesti pristaev miru vedno bolj širijo. Po tiskovnih poročilih širijo napredne delavske in mladinske organizacije v Torontu, Montrealu, Windsorju, Winnipegu, Vancouveru in Otavi letake in lepake, ki vsebujejo pozive proti vojni in proti sodelovanju Kanade v severnoatlantskem paktu. Ker policija zapira in preganja propagatorje miru, širijo in lepake tajno. Zadnji čas so ustanovili v desetih največjih kanadskih mestih svete borbe za mir.

Večina kanadskih časopisov priznava, da je okrog 40% članov federalnega parlamenta iz strahu pred volivci namenoma zapustilo 28. marca dvorano Spodnjega doma, da jim ne bi bilo treba javno govoriti o svojem stališču do pakta. Glasovanja se je izognilo 42% poslancev vladne liberalne stranke, 38% poslancev stranke socialnega zaupanja, 35% konservativne napredne stranke in 34% poslancev kanadske socialne demokratske stranke.

Te dni je bila v Fenixu (Arizona) konferenca Amerikancev mehiškega rodu, ki žive v državah Colorado, New Mexico, Arizona in Kalifornija. Na konferenci so sklenili, da bodo v ZDA ustanovili mehiško narodno organizacijo. Prav tako je bil sprejet program, v katerem pozivajo k borbi proti ameriškim oblastem, ki pristransko ravnanjo z mehiško narodno manjšino. Udeleženci konference so poslali

bivšemu predsedniku Mehike Cardenasu, ki se trudi, da bi organiziral kongres držav Latinske Amerike za obrambo miru, brzojavko, v kateri mu objubljajo vsestransko podporo.

V Buenos Airesu je policija napadla večstočlavo množico, ki je manifestirala za obrambo miru. Aretirala je 85 manifestantov. Dan prej so občinske oblasti prepovedale zborovanje za obrambo miru v mestnem gledališču.

»New York World Telegram« poroča, da bo pravosodno ministrstvo zahtevalo, naj 15 članov ameriškega odbora za podporo svetovnega kongresa miru v Parizu registrirajo kot »tute agenti«. Med njimi so bivši školi države Utah Molton, črnski zgodovinar Dubois, odvetnik Ruge, pisatelj Fas in Odets, profesorja Schumann in Matisan. Umetnika Weber in Kent, glasbeni kritik Lowens, vrhak napredne stranke Benson in drugi.

Iz Bostona poročajo, da nameravajo postaviti oblasti države Massachusetts pred sodišče profesorja matematike Strooka, ker je kršil zakon o prisegi profesorjev na »lojalnost« in predaval skupini bostonskih komunistov.

Zakonodajni skupščini države Illinois obravnavajo sedaj zakonski načrt, ki prepoveduje Komunistično partijo in vse z njo povezane organizacije, pa tudi vse druge organizacije ter skupine, ki neposredno ali posredno sodelujejo v Komunistično partijo. Pridanost k tem organizacijam bodo kaznovali z zaporom 10 let.

Prihod jugoslovanske delegacije v Pariz

Pariz, 19. apr. (Tanjug). Jugoslovanska delegacija, ki sodeluje na Svetovnem kongresu pristaev miru, je prispela v Pariz 19. t. m.

V jugoslovanski delegaciji so: Josip Vidmar, profesor Ivo Andrić, književnik Cedomir Minderović, književnik Vlado Sestan, član Glavnega odbora Ljudske mladine Jugoslavije, Mitra Mitrović, član Antifašistične fronte žena, Nikola Milanović, predstavnik Zveze sindikatov Jugoslavije, Vanja Radauš, kipar, Mihajlo Vučković, vseučiliški profesor.

Romunska vlada odklanja vmešavanje v svoje notranje zadeve

Bukarešta, 20. apr. (Tanjug). Vlada LR Romunije je izročila dne 19. aprila poslanstvu ZDA in Velike Britanije v Bukarešti noto, v kateri zavrača obtožbe ameriške in britanske vlade o domnevnih kršitvah čl. 3 mirovne pogodbe z Romunijo.

Romunska vlada trdi, da ameriška in britanska vlada s svojimi obtož-

bami proti politiki romunske vlade skušata dejansko prevariti svetovno javno mnenje, ki oboja angloameriško politiko linčanja, plemenskega zapostavljanja, zatiranja demokratičnih političnih prepričanj, razprave proti delavskim predstavnikom itd. Romunska vlada izjavlja, da ne bo privolila, da bi se ameriška in britanska vlada vmešavali v notranje zadeve Romunije, ter s tem zavrže njuni poti.

Irak in Sirija bosta sklenila vojaško zvezo

Bejrut, 19. apr. (Tanjug). Včeraj sta prispela v Damask generalni sekretar arabske lige Azam paša ter libanonski minister za zunanje zadeve Hamid Range. V Damasku ju je sprejel predsednik sirjske vlade Husni Za'im. Včeraj so odpravili iz Damaska v Bagdad predsednik iraške vlade Nuri el Sais in njegovi spremljevalci. »Al Hajat« in »Beirut« pišeta, da se je iraška delegacija za svojega bivanja v Damasku pogajala s predstavniki Sirije o važnih zadevah in da bo v najkrajšem času sklenjena vojaška zveza med Irakom in Sirijo.

Strahopetnežem, omahljivcem in malodušnežem ni mesta v naših vrstah!

sme postavljati kot izključno organizacijsko-tehnično vprašanje, s katerim se morajo ukvarjati samo gospodarski in tehnični voditelji, temveč se mora istočasno postaviti tudi kot politično-organizacijsko vprašanje mobilizacije delovnih kolektivov za uvajanje mehanizacije, s čimer se morajo baviti tudi partijske in sindikalne organizacije.

Drugič: uvajanje tehničnih norm, kakor tudi uvajanje norm v splošnem, je prav tako zelo slaba točka dela tako gospodarskih voditeljev kakor partijskih in sindikalnih organizacij.

Uvajanje norm so jemali izključno kot vprašanje organizacijsko-tehnične značaja, s katerim se morajo ukvarjati razni strokovnjaki in tehnični voditelji ne pa v prvi vrsti kot politično in ekonomsko vprašanje, od rešitve katerega je odvisno povečanje proizvodnje in produktivnosti dela in s samim tem že tudi povečanje življenjskega standarda delavcev. Razumljivo je, da je treba tudi napake pri uvažanju tehničnih norm čim prej odpraviti, pri čemer naj sodelujejo v prvi vrsti gospodarski voditelji, partijske in sindikalne organizacije.

Tretjič: borba za znižanje polne lastne cene je prav tako slaba točka v

delu gospodarskih vodstev, partijskih in sindikalnih organizacij.

Gospodarska vodstva niso razumela, da borba za znižanje polne lastne cene ni samo stvar enega kolektiva, temveč je to stvar vsega našega gospodarstva in vse naše družbe, ker znižanje polne lastne cene pomeni obenem povečanje naše socialistične akumulacije, pomeni ostvarjanje ogromnih finančnih sredstev in rezerv, potrebnih za nadaljnjo izgradnjo industrije, prometa itd. V kolikor je polna lastna cena nižja, v toliko so tudi sami proizvodi naših podjetij cenejši, kar pomeni, da jih tudi potrošniki ceneje kupujejo. Tako tudi znižanje polne lastne cene neposredno vpliva na povečanje življenjskega standarda delovnih ljudi.

Ko je tov. minister omenil nekatere konkretne napake, ki se v rudnikih dogajajo z ozirom na znižanje polne lastne cene, je zaključil svoj govor z besedami:

Tovariši in tovarišice delegati! Z odpravo gornjih napak kakor tudi mnogih drugih slabosti v naših podjetjih, bomo ustvarili vse potrebne pogoje za dnevno izpolnjevanje in preseganje planskih nalog po vseh rudnikih in to je cilj, ki ga želimo doseči.

OB PREKOPU NARODNIH HEROJEV

Tri heroje smo pokopali

Spomin na pogreb Milovana Šaranovića, Dragana Jevtića in Ivana Kavčiča - Nandeta

Na začetku avgusta so se roški gozdovi umirili. Niso sicer spali, reči pa moram, da so dremali in to vse do Malega šmarna. Zato je bil tiste dni v Rogu tak mir, da se je slišala srnjakova stopinja in količkasti glasnejši pogovori prebivalcev z baz in bolnišnice. Sonce se je spuščalo precej nizko nad glavni roški vrh, že pred poldnem so zadremale vse ptice. Bilo je vroče, soparno, celo trepetilica je zelo poredko vztrepetala.

Na bazi 21 je bila takrat živčna napetost na višku. XV. divizija je bila že vse od Mussolinijevega padca v ofenzivi in prihajalo so najboljše vesti. Italijanski topovski ogenj s trebanjske strani je le po redko prenehal, če pa je bil prav posebno močan, je njegovo grmenje odmevalo celo po Rogu. To je bilo jasno, da gre Italija po zlu in odprale so se vse najlepše podobe svobode. Kot žlahtni svetlobo, za katere se človek toliko potruji, pa se ti odpro nenadoma in ponovi. No, do svobode pa je bilo še daleč.

Potem je prišla nenadoma nesrečna novica: pri Selih-Sumberku so padli, zadeti od granate, Milovan, Dragan in Nandeta, načelnik Glavnega štaba Slovenije, komandant XV. divizije in namestnik političnega komisarja Glavnega štaba. Ponavljam, kar sem enkrat že zapisal: nobena italijanska granata ni pri nas zadela tako v polno kot ta. Bil je goli, žal nesrečni slučaj. Na vrtu pred hišo so sedeli v travi vsi vodi-

telji tako uspešnih operacij — daleč, severno od Trebnjega je zamolklo zagrmelo, nato je javkanje in cviljenje letede granate prihajalo vedno bližje, še desetinko sekunde v nadi, da je granata namenjena nekam drugam — in že je udarilo sredi našega operativnega štaba. Milovan, Dragan in Nandeta so bili na mestu mrtvi; granata je bila težkega kalibra.

Taki hudi novici je bilo skrajna težko verjeti in kot vselej, kadar se je v partizanih zvedelo za smrt katerega koli našega borca, so nam tudi tedaj tako živo stopili pred oči Milovan, Dragan in Nandeta. Milovan, tih in skromen, pa brez dvoma med najboljšimi našimi oficirji. Počitka ni nikdar poznal. Če bi bil zaposlen z operativnimi načerti ali z borbo samo, je neutrudno in marljivo študiral. Ko je pred člani Izvršnega odbora po uspešnih operacijah v Suhi Krajini pomladi 1943 po daljal poročilo, je bilo na prvi hip jasno, da gre za naš veliki uspehi, tudi na račun Milovanovega vojaškega znanja, on sam pa je zmago pripisal le junstvu, vzdržljivosti in iznajdljivosti slovenskih partizanov. Dragan. Močan in velik je vedno korakal na čelu Cankarjeve brigade, prepričan, da ga okupatorjeva krogla sploh ne more zadeti. Po Jelenovem Zlebu je šlo od ust do ust, kako je Dragan razkoračen stal sredi ceste in podiral s pištolo Italijane, ki so se hoteli rešiti preko ceste. Nandeta prav lepo oriše Daki,

Milovan Šaranović

ko pravi: »On pa se je takoj po prihodu pričel zanimati za stanje brigade, za akcije, ki jih je brigada že izvršila in katere misli izvršiti. Nепrestano je bil po bataljonih in pri borcih ter ustvarjal borbeno razpoloženje. Tak je v resnici bil naš Nandeta. Lahko smo se od njega učili prav vsi, kaj je pravo partizansko tovarištvo in do kakšne popolnosti more Partija zgraditi svojega predanega člana.

Troje težko nadomestljivih ljudi, borcev in tovarišev je padlo. Edinica je bilo takoj sporočeno, naj padle prepelejo na Rog in pozno zvečer, dru-

Dragan Jevtić

gega dne po nesreči, ko se je sonce že zdavnaj skrilo za Borovsko goro, je baza 21 sprejela mrtve junake. Da smo jih mogli prepoznati, smo si morali že svetiti. Te popoldne so skupali jamo v globeli pod bazo, kjer so vse na okrog zorele že maline, kresnice so se pa že osule. Sredi baze same pa je bil postavljen oder in ko so položili nanj mrtlice, se je ob njih menjavala častna straža skozi vso noč.

Avgustovske noči so na Rogu kratke. Se preden preprede jutranja sivina skale in drevje, se oglašijo ptice. Tudi to zgodnje jutro so že peli ptici in

Ivan Kavčič-Nandeta

vedno bolj se je videlo, razločile so se že tri bele krste na odru, čeprav so bile pokrite s smrekovimi venci in z rožami, kakršne je premogel Rog, na pol podivjane daljše z Rampope, šipek, ki se je hitro osipal, turški nagelji, ciklami in jelenov jezik.

Naredil se je lep dan in uneslo se je topovsko streljanje od Trebnjega. Sonce se je izmotalo izza visokih Gač. Na bazo so prišli k pogrebu člani Centralnega komiteja in Izvršnega odbora. Ob odru smo zapeli, krste so dvignili in si jih deli na rame in spreved se je začel. Med belimi in z

mahom poraslimi skalami in med drevjem, katerega je narahlo začel pozabavati jug, med visoko travo in malinoviem. Pred nami so se na ramah močnih partizanov pozibavale bele krste, v njih pa so počivali naši najbližji, tistim, katerim smo se pred tremi ali štirimi dnevi segli v žive roke.

Ko so bili heroji položeni v skupni grob, je prvi spregovoril tovariš Vidmar, za njim tovariš Kidrič in za tem tovariš Cedrik-Obručun. Vidmar je poudaril nesmrtnost junške ljubezni do domovine, Kidrič idejo bratstva in edinstva, Cedrik pa se je od pokojnikov poslovil v imenu Glavnega štaba. Na krste smo položili vence in rože, pokojni Gašper je poveljeval salvo, brez odmeva so siknili ostri naboji v globoki kraški vrtiči. Veliki skupni grob so zasuli, ga zravnali z zemljo in skrbno »akonspirirali« z listjem in mahom. Nismo hoteli, da bi okupator, če bi že kdaj začel v to dolino, oskrnil naše svete grobove.

Preprost kar se le da je bil ta pogreb, vendar lep in veličasten. Sredi stoletnega drevja smo se posloviili od junških src, cvetoče mladosti. Skozi veje in močvirne drevesne krone so se kradli sončni žarki in se na tleh spreminjali v zlate lise, v rahlem jugu so stali roški vrhovi in na majhnih kosih neba si opazili, da se pade po njem beli oblaki.

Razhajali in razšli smo se na vse vetrove, kajti takrat smo bili šele sredi borbe.

Te dni Rog na svojih najvišjih vrhovih poganja že prvo zelenje, obenem pa izroča Ljubljani naše tri heroje. Prav je, da bodo počivali sredi najbolj razbaganega življenja, tu bodo spali še spokojneje. Metod Mikuž.

Olajšajmo ženam v proizvodnji vsakdanje skrbi

Mestna organizacija AFŽ v Ljubljani je sestavila obširen plan za pomoč ženam, ki se v proizvodnji bijejo za zgraditev socializma

Naše tovarne rastejo in v vsaki dnevni potrebi potrebujejo več delovnih moči. »Kje dobiti ljudi?«, se marsikdaj zastavlja vprašanje aktivist, ki mu je poverjena naloga, razložiti članom Fronte velik pomen vključevanja novega kadra v proizvodnjo, saj so vsi ljudje že čez in čez preizkušeni.

Tak aktivist se prehitro sprijazni z mislijo, da res ni mogoče dobiti ljudi. Pogledal naj bi okrog sebe in z začudenjem bi ugotovil, da je še precej takih ljudi, zlasti žena, ki so pripravljene delati, samo, če bi imele komu prepustiti skrb za svoje otroke.

V organizaciji AFŽ so žene že mnogo razpravljale o razbremenitvi žena, ki bi se potem vključile v proizvodnjo, vendar je ostalo večidel pri besedah. Tega se žene v Ljubljani dobro zavedajo, zlasti tiste, ki so dolga leta študirale, zdaj pa so prisiljene biti doma zaradi otrok, čeprav bi rade delale.

Žene, ki so v produkciji niste, ki se bomo, moramo razbremeniti, olajšati njihovo vsakdanje delo, je bil sklep delovne konference mestnega odbora AFŽ v Ljubljani. V prvi vrsti je treba poskrbeti za povečanje števila otroških jasi, ki jih imamo v Ljubljani samo dve in v najmanjši meri ne zadostajo potrebam. Prav to je bil eden izmed glavnih vzrokov, da je lani 236 mater zapustilo službo, ker nimajo komu prepustiti svojih malčkov. Nekateri ljubljanski tereni so se kar sami lotili reševanja tega problema. Žene so organizirale dnevno varstvo, to je starejše žene, ki skrbijo za otroke v času, ko njihove matere delajo v tovarni. Mati sama se na ta način lažje posveti svojemu delu, ker ve, da je njen mali v dobrih rokah, dokler se sama ne vrne z dela. Tako je v Ljubljani že nad 171 otrok v dnevnem varstvu, za katere skrbi organizacija AFŽ, da so res v zdravih, dobrih rokah.

Organizacija AFŽ je poskrbela tudi za to, da žene, ki ne zmorejo esurnega dela zagotoviti štiriurni delovni čas. Take žene bodo zaposlene predvsem v lokalnih podjetjih, ki

bodo na ta način prišli do novega kadra, žene same bodo po po drugi strani mogle poleg službe opravljati še gospodinjstva dela.

Z ustanavljanjem uslužnostnih podjetij se bodo žene rešile prav tistih drobnih gospodinskih skrbi, ki jim jemljejo največ časa.

Aktivistkam v posameznih rajonih in terenih, ki organizirajo razne sivalnice, krpalnice in podobna podjetja, povzročajo veliko oviro prav rajonski ljudski odbori, čeprav bi morali biti prvi, ki bi pomagali ženam pri tej tako važni akciji. Odgovorni ljudje pri rajonskih ljudskih odbori se znabiti ne zavedajo, koliko novega kadra bi prišlo prav iz vrst žena, ki so danes zaradi gospodinskih dolžnosti prisiljene ostati doma, čeprav bi mnogo več doprinele k našemu planu na važnejših delovnih mestih. Žene same so dobro zavedajo, da bi krpalnice, pralnice, sivalnice, likalnice itd., omogočile nov dotok žena v industrijo, zato se ne ustavljajo pri ovirah rajonskih ljudskih odborov, ampak na lastno pobudo ustanovljajo ta, za gospodinjstvo tako važna podjetja.

Tako so žene II. rajona na lastno pest organizirale krpalnico, kjer sprejemajo perilo in pranje zlasti od žena, ki so se vključile v proizvodnjo. Stavejo krpalnico v tem rajonu raste. Poslujejo že dve, eno pripravljajo, organizirajo pa že tudi zadržno krpalnico, ki bo opremljena že s stroji. Ker so te krpalnice namenjene predvsem ženam v proizvodnji, naj ne bodo cene previsoke, kot je bil primer v krpalnici na Viču. V I. in II. rajonu bodo letos organizirale žene dve pralnici, v drugem in tretjem rajonu dve likalnici, krpalnici pa bo Ljubljana dobila osem, poleg tega pa še 25 aktivov za pomoč pri šivanju zaposlenim materam, kjer bo sodelovalo 70 žena.

Mater, ki hočejo zastaviti vse svoje sile v današnji proizvodnji, tudi ne morejo zadostno skrbeti za vzgojo svojega otroka-pionirja. Zato bo organizacija AFŽ razširila aktiv za varstvo otrok in skrbela, da otroci ne bodo prišli v roke reakcionarne, mo-

ralno pokvarjene duhovščine, kot je bil primer patra Krizologa na Viču.

Za otroke zaposlenih mater bodo članice AFŽ organizirale tudi igrišča, lutkovna gledališča, izlete, zabavne večere itd., kjer bodo našli otroci zdravo zabavo in razvedrilo. Zlasti dobro so to napravile žene v rajonu Moste, žene na Mirju in v Polju, kjer tesno sodelujejo s pionirsko organizacijo in pomagajo pionirjem pri njihovem delu.

Organizacija AFŽ bo v letošnjem letu skrbela tudi za povečanje dobrega kadra v dečjih jasih in domovih igre in dela. Na ta način razni protiljudski elementi ne bodo mogli razširjati govoric, da so v domovih in dečjih jasih zaposleni ljudje, ki nimajo nicesar skupnega z otroci, ki nimajo pojma o zdravstvenih in vzgojnih vprašanjih. Žene bodo skrbale tudi za povečavo z Domovi igre in dela katerim bodo prisloile na pomoč s šivanjem, čiščenjem itd. Tako bo letos napravilo na tem področju 1810 žena 73.710 prostovoljnih ur.

Organizacija žena bo skrbela v letošnjem letu tudi za ustanavljanje novih domov igre in dela ter dečjih jasi, patronatov, pravnih posvetovalnic za matere itd. ter skušala na ta način rešiti pereče vprašanje, kam dati otroke v času, ko njegova mati dela. Letos bodo žene organizirale tudi 12 aktivov, kjer bo vključenih 53 žena. Te bodo s pomočjo patronatov stalno pomagale DID-om pri njihovem delu. Na novo bo letos organiziranih še 14 patronatov za jasli v Šiški, domu igre in dela na Ježici itd.

Za žene, ki sodelujejo v proizvodnji, bo organizacija AFŽ poskrbela tudi za njihovo lastno vzgojo, zlasti v zdravstvenih, pravnih in vzgojnih vprašanjih z raznimi predavanji.

Organizacija AFŽ v Ljubljani si je tako postavila za letošnje leto obsežen plan, ki temelji predvsem v pomoči materi, zlasti tisti, ki se v polni meri zaveda naše socialistične graditve. Tako hoče pomagati materi, ki se je pridružila tisočim drugim žena Jugoslavije, katere pripravljajo sebi in svojim otrokom lepše življenje, kot so ga same imele v svoji mladosti.

»To je pa naš sekretar Fronte!«

Na plenumu OF v Poljčanah je bil med drugimi izvoljen za delegata za III. kongres Ljudske fronte Jugoslavije sekretar OF v Zg. Bistrici Jaka Orešič. »Star revolucionar in borec za pravice delovnega človeka je to, tudi pri svojem delu v tovarni je lahko za zgled vsem,« tako zveš od bistriških delavcev.

Njegova življenjska pot je težka in trda. Kot sin batarja je že v mladosti občutil vse bridkosti življenja. Ko mu je bilo šest let, je moral po svetu. Izučil se je kovaške obrti in kot pomočnik je moral garati izkoriščevalcem za dinar na uro. V tovarnah in pri mojstrih je že v mladih letih zasvožil izkoriščevalce. Med vojno ni pomišljal, postavil se je oku-patorju po robu. Ze leta 1942 je sodeloval s partizani in se slednjič pridružil njihovim vrstam. Za hrabrost je bil odlikovan. Po osvoboditvi se je Jaka vrnil v tovarno in posvetil vse svoje sile obnovi tovarne in dvigu proizvodnje. Težave imajo še danes v tovarni. Toda Jaka kot mojster hidravlične stikalnice se trudi, da bi izboljšal delo. Misli tudi na neke izboljšave pri strojih.

Se kaj je pri Jaki Orešiču, da so ga frontovci poljčanske okrajne izvolili za delegata. Velika skrb, ki jo posveča dvigu vasi. Kot predsednik krajevnega sindikalnega sveta utrjuje Jaka čvrsto vez med sindikalno organizacijo in OF, med delavstvom in kmeti. Jaka je že več let sekretar vaskškega odbora v Zg. Bistrici. Poleg tega je tudi predsednik krajevnih uprav za graditve zadržnega doma. »Letos moramo dom zgraditi pravi Jaka trdno in odločno. Jaka tudi pomaga kmetom z nasveti in jih s prepričevanjem navdušuje za socializem na vasi, za združništvo. Bori se ostro in neizprosno proti vsem, ki poskušajo zavirati delo v sindikatu in frontni organizaciji v vasi. Pomagal je razkinkati nekaj socialnih demokratov v tovarni in bistriškega protiljudskega župnika Solinca, kateremu ni hotel prepustiti vzgoje svojih štirih otrok. Na kongresu je povedal, kako delajo v bistriški tovarni in v vasi, kako utrjujejo vezi med delavci in kmeti.

Uredba o vrstah in kategorijah osnovnih gostinskih obratov

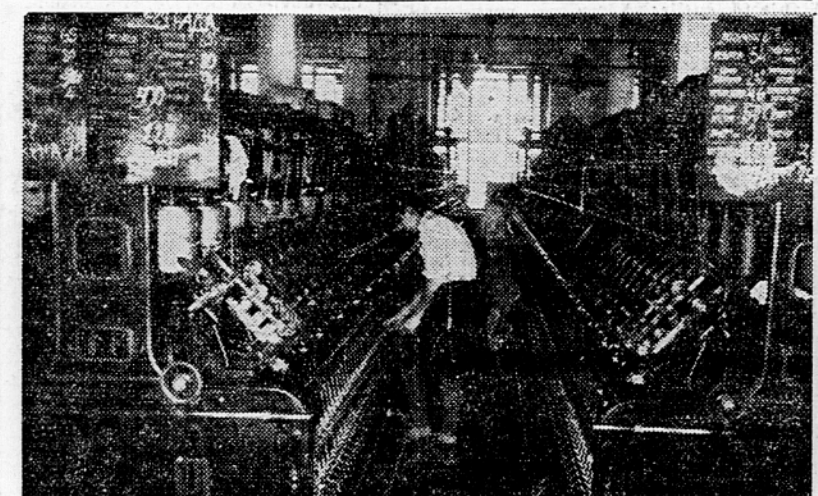
Za nadaljevanje pravilno delo in razvoj našega gostinskega gospodarstva je velikega pomena uredba o vrstah in kategorijah osnovnih gostinskih obratov, ki jo je pred kratkim izdala zvezna vlada. Ta uredba natančno razvršča gostinske obrate ter obseg njihovega poslovanja (mlekarne, slaščičarne, okrepčevalnice itd.). Pri tem ima lahko eno podjetje eno ali več gostinskih obratov. Med stalne gostinske obrate sodijo tudi tisti obrati, ki so odprti celo leto, in sezonski, ki so odprti v določenem letnem času oziroma razdobju. Prehodni gostinski obrati so tisti, v katerih se gostje zadržujejo povprečno največ 4 ure, peurionski pa tisti, v katerih se gostje zadržujejo povprečno 5 ali več dni. Nadalje določa uredba posebej kategorizacijo slehernega gostinskega obrata glede na udobnost.

Razvrstitev mora biti izvedena v treh mesecih od dneva, ko dobi ta uredba veljavo. Ta uredba določa tudi, da je treba vsaj enkrat na leto pregledati gostinske obrate zaradi morebitne ponovne razvrstitve po kategorijah.

V ljutomerskem okraju bo Fronta ustanovila še 10 obdelovalnih zadrug

V ljutomerskem okraju je frontna organizacija prevzela nove naloge, med katerimi je najvažnejša vključitev 90% vseh volivnih upravičencev v članstvo OF. Za člane novih odborov OF bodo organizirali krajše seminarje ter skupne obiske vzornih obdelovalnih zadrug in zadržnih ekonomij. Fronta bo organizirala 20 bralnih krožkov. V vseh zadržnih domovih bodo ustanovili knjižnice in skrbeli za redno obiskovanje potujočega kina v vaseh.

Letos bo Fronta ustanovila v ljutomerskem okraju 10 obdelovalnih zadrug ter vključila vanje 50 družin. Posvetila bo večjo pozornost preskrbi prebivalstva in organizirala množično zatiranje poljskih in sadnih škodljivcev ter skrbela za dvig živinoreje. Frontna organizacija bo tudi skrbela, da bo letos dograjenih vseh 8 zadržnih domov. Vsak mesec bo organizirala eno frontno brigado.

Industrija za predelavo volne v Paračinu je izpolnila proizvodni plan za 1948. leto - 56 dni pred rokom in ga znatno preseгла. Podjetje ima 430 udarnikov in 8 delavcev odlikovanih z redom dela. Kot najboljši tekstilni kolektiv je prejelo prehodno zastavico pristojnega ministrstva in Zveze sindikatov za 1948. leto. Na sliki vidimo navijanje volne

FIZKULTURA IN SPORT V Beogradu grade moderen stadion

Na velikem novem stadionu Centralnega doma JA v Beogradu bodo imela tekme za državno prvenstvo nogometu in v drugih panogah sporta. Veliki in najmodernejši stadion na Balkanu bodo obiskovali naši delovni ljudje, na njem se bodo vadili in usposabljali marširali jugoslovanski športniki. Stadion je opremljen z najmodernejšimi napravami. Na njem je prostora za okrog 60.000 gledalcev.

Mladinci delovnih brigad in vojski JA delajo na stadionu od ranega jutra do pozne noči, da bi bil stadion pravočasno dokončan. Lkro od glavnega vhoda bo šla 9 m široka pot, ki bo vzhodni strani stadiona vzhodno zadnje betonske plošče, ki jih z velikanskimi dvigali dvigajo na vrh stadiona. Se

nekaj takih velikanskih plošč in krožnih obroci na tribunah bodo gotovi. Gradnja fizikturnega stadiona je narekvala preureditev vse okolice. Kmalu bodo začeli delati velik most čez ulico Franchet D'Espereyja, ki bo najbližje vezal Slavijo z obodoim velikiemu stadionu. Nad Bulvarjem mšalašila Tita na koncu nove ulice urejajo vozi park za nad 1000 vozil. Na levi strani glavnega vhoda stadiona urejajo fizikturni park, v katerem bodo pomožni tereni. Tam grade tudi igralni baze. V parku bosta 2 teniški igrišči s malimi tribunami, 2 terena za kosarko in 3 za odbojko. Letos bodo v parku zgradili tudi najmodernejšo stezo za crossie. Vzhodno od glavnega vhoda pod tribunami urejajo stadijske kopalne in hotel za goste. Pod tribunami bo hodnik z bifeji, trafikami in telefonskimi govornicami.

Dunajski tisk o naših nogometaših

Dunajski časopis so posvetili dosti prostora nogometnim tekam, ki so jih igrali razni klubi v nedeljo in ponedeljek na Dunaju. Vsi časopisi so glasili v priznanju, da je »Partizan« zaslužen za prvo mesto na turnirju, ker je bil znatno boljši kot drugi klubi, ki so sodelovali pri tej prireditvi.

Časopis »Tagblatt am Montag« piše v članku pod naslovom »Jugoslovani prvotrajni nogometaši«: »Bok najboljši nogometaš turnirja« med drugim: »Sijajni kondiciji ter odličnim kombinacijam gostov je pripisoval, da so pri obeh tekah prebrčljivo prevladovali na terenu. Goli, ki sta jih dala Bobek in Valok, so padali kot zrela jabolka.«

Časopis »Montag Ausgabe« piše o tekmi »Partizan« - »Wacker«: »Dve enajstmetrovki, ki jih je prisodil sod-representant Berna z rezultatom 4:1

Nogometni spored prihodnje nedelje

V V. kolu slovenskega nogometnega prvenstva se bodo igrali tile pari: I. SKUPINA:

Zeleznikar (Maribor): Sobota ob 16. uri (Ljubljana): Sobota ob 16. uri (Dorčev): Nafia: Kladija: Neodmno: (Hakel): Udarnik: Zeleznikar (Lj.): ob 16 (Garija).

II. SKUPINA:

Ločan: Zeleznikar (Postojna) ob 16. uri (Ganter): Gregorčič: Tekstilac ob 15.30 (Gidud Marjan): Proletarec: Jadrar ob 15 (Mihalič Franc): Gorica: Prednice 3.0.p.1.

LJUBLJANSKA SKUPINA

V Ljubljani: igrišče Slovana ob 9.30 Slovan: Papirnikar, sodi Golimena: Mikul in Gregi, službojci: Guran: igrišče Krma: mladiji: Krma: Slovan: sodi Slovan: ob 10 Zdravnik: Litostroj: sodi Filis - mejni Marjč, za obe tekmi službojci: Cezarar: stadien Odrada ob 9 mladijci: Partizana: Zeleznikar, sodi Šušteršič: ob 10 Partizan: Triglav: sodi Sušnik - mejni Grabrijan, za obe tekmi službojci: Renčelj.

V Duplji: ob 9.30 Duplica: Milnik: 6.0.1. Janežič, službojci: Kovar: Janež 1. Domžal:

V Kamniku: ob 9.30 Kamnik: Graficar. (Stepanovič): Krivotorov:

Na Vrhniki: ob 10 Vrhnika: Bračič. (Kolar): Vebel:

V Domžalah: ob 10 mladijci Domžale: Duplica (Logar: Zule).

Veleslalom pod Jalovcem

V nedeljo 24. m. priredi smučarski klub Enotnost mednarodno veleslalomsko tekmo pod Jalovcem. Start ob 10. dopoldne. Prijava bodo sprejemali do sobote ob 21. uri v domu v Jalcu. V tekmi bo v nedeljo 24. m. priredili jutrajnjo tekmo v Tamarju. Ostala določila ostanejo neizpremenjena.

TEKMOVANJE PIONIRK MED DVEMA OGNEJMA

Preteklo nedeljo so se v priljubljeni pionski igri »Med dvema ognjem« pomerile naše deklice. Nastopili sta samo vrsti I. in IX. gimnazija. Zmago si je ponovno priborila IX. gimnazija, ki je za svojo zmago prejela žogo, medtem ko so pionirji istega zavoda, ki so si priborili prvenstvo prejšnje nedelje, bili nagradjeni z opremo. Nagradenci so bili izredno hvaležni IV. rajonu za priznanje, ki so ga prejeli.

Drobne zanimivosti

Kongres Mednarodne smučarske zveze bo v Oslu od 9. do 15. maja. Olimpijski komite ZDA predlaga, da bi bile olimpijske igre leta 1955. v Detroitu (ZDA).

Za mednarodno teniško prvenstvo Francije, ki bo v mesecu maju v Parizu, so se doslej prijavi naslednji igralci: Drobny, Černik (CSR), Bergelin, Johanson in Fornstedt (Svedska), Parker, Gonzales, Falkenburg, Mulloy, Talbert (ZDA), Ashon, Adam (Madžarska), Sturges (Južna Afrika), Mora (Argentina), Nilsen, Ulrich (Danska), Van Swol (Nizozemska), Cuccelli, Del Bello (Italija), Bartreit, Messip (Španija), Sedgman, Sidwell in Brownich (Avstralija), Washer, Peten (Belgija).

V tretja Marja Gaviš je preplavala v Kijevu 100 m prvo v času 1:34.0 min, ter postavila nov vsežvezni rekord na tej progi.

Sovjetski atlet Peter Denisenko je preskočil s palico v zaprtjem prostoru 410 cm.

Naj se utrjuje bratsko sodelovanje narodov Jugoslavije v borbi za socializem!

V jeseniškem okraju so organizirali že 21 frontnih brigad

Osvobodilna fronta v jeseniškem okraju je v zadnjem času precej povečala svoje delo. Frontovci so organizirali 21 delovnih brigad, ki so že aktivno začele z delom. Tudi združništvo je Fronta posvetila vsi pozornosti. Pred kratkim so bile na pobudo Fronte organizirane 3 zadržne ekonomije: v Zg. pri Bledu, na Brezjah in v Ravljici. Pripravljajo pa tudi ustanove zadržnih ekonomij v Spodnjih Zgornjih Gorjah.

Velike naloge čakajo letos Osvobodilno fronto. Ena največjih je gradnja stanovanjskih zgradb, ker je na Jesenicah veliko pomanjkanje stanovanj. Pri graditvi stanovanj bodo frontovci opravili 35.000 prostovoljnih delovnih ur. Nadalje bodo delali tudi pri izmenjavi vodovodnih cevi v Radovljici, gradnji dijaškega doma na Jesenicah, pri prevozu lesa iz gozdov itd. Pri vseh teh delih bodo sodelovali s 300.000 prostovoljnimi urami.

Pretekli dve nedelji in v sredo so jeseniški frontovci delali pri izkopu vodovodnih cevi v Radovljici. Vsakokrat je delalo okrog 150 frontovcev, med njimi tudi gojenci Šole Narodne milice. Okrog 60 jeseniških frontovcev je v nedeljo žagalo na Mulejevi žagi.

V vsaki oblasti po vsak mesec delalo 53 brigad

Ljudska fronta v vsaki oblasti je s široko agitacijo za ustanovitev obdelovalnih zadrug uspeha, da so od II. ple-numa CK KJP do danes ustanovili 26 novih obdelovalnih zadrug.

Poleg tega so posvetili vsi pozornost ustanavljanju frontnih brigad. Posebne brigade bodo odšle vsak mesec na delo na prago Lupoglav-Stalijske, v rudnik Raša, na cesto Reka-Pulj, Reka-Del-nice in na gozdna dela v Klane in Delnice ter v javna skladišča na Reko. Pri teh delih bodo sodelovali 474 delovnih brigad s 57.776 frontovci. Mesечно bo delalo 58 posebnih brigad s 7212 frontovci. Več brigad je že odšlo na dela.

Brigade mesta Pulja so se zavezale, da bodo letos opravile 1.200.000 delovnih ur, tudi posamezniki so sprejeli visoke obveznosti do tisoč ur. V Rovinju je na pregledu delovnih brigad sodelovalo 10 brigad s 700 frontovci, na pregledu v Opatici pa 14 brigad s 1400 frontovci, v okraju Pulj pa 60 brigad s 5500 frontovci.

1. maja bo v vsaki oblasti pregled vseh delovnih frontnih brigad. Takrat bodo nagradili in pohvalili najboljše brigade in najboljše brigadirje. Med letom pa bo oblastni odbor Ljudske fronte izdal bilten o delu frontnih brigad.

KULTURNI PREGLED

Oliver Twist

V Londonu je leta 1839. prvič izšla knjiga z naslovom »Oliver Twist ali življenje občinske sirote« (»Oliver Twist or The Parish Boy's Progress«). To je bilo drugo delo tedaj že po »Pikvickovcih« znanega Charlesa Dickensa (rojen 7. februarja 1812 v Landportu pri Portsmouthu). Kakor prva je tudi ta knjiga osvojila angleške čitatelje in cementirala njegovo slavo, ki se je z novimi romani še povečala. Ko je Dickens umrl (9. junija 1870 v Londonu), je bil tako slaven, da so ga postavljali ob Shakespearea in Byrona. V tako imenovani zlati viktorijanski dobi, katere opisovalec je bil, je postal Dickens milijence angleške književnosti. Obogatil jo je z izrednimi deli. Čeprav je danes naš odnos do Dickensovega stvarstva kritičnejši, vemo, da svetovna kultura mnogo dolguje temu piscu, ki je s človečnostjo, segavoštv in humorjem čisto protestiral proti krivicam. V vseh njegovih delih je značilna globoka človečanska nota, s katero sila zlasti bednike.

V slovenščino smo ga že precej prevedli. Poleg »Oliverja Twista« v dveh izdajah smo dobili v prevodu tudi »Pikvickovce«, »Povest o dveh mestih«, Davida Copperfielda, »Malo Dorrita in še nekaj manjših spisov. Če velja za pisatelja teza, da je njihova naloga pri-

kažati umetniško resnico o življenju, tedaj je treba Dickensu priznati, da je znal to resnico prikazati družbi, v kateri je živel, na tak način, da je njegovo delo sprožilo celo reforme v zakonodaji. Dickensova kritika družbe je namreč združena s sentimentom, ki se nam utegne zdeti včasih pateričen, a je vendar pripomogel, da so Dickensovi romani tako pomembno vplivali na javno življenje v Angliji, pisatelj je s svojo toplo čustvenostjo pridobil za svoje ideje vladajoče kroge, ki bi bili sicer gluhi za njegov klic po človečnosti in pravici.

Roman »Oliver Twista« je tragična zgodba otroka, ki je zašel v brig londonskega predmestja. V zgodbi je sicer precej romantičen s srečnim koncem, kar je pisateljeva koncesija malomeščanskemu okusu svoje okolice, vendar pa je povest niz turbovni slik, ki neusmiljeno žigosajo družbo. Pisatelj, ki je pisal tako napete, bogate zgodbe, zajemajoč neposredno iz svojega čutečega srca, je vzpodbudil tudi filmske režiserje, da spravijo na platno njegove nepozabne tipe. Se pred vojno smo gledali ameriški film (Metro-Goldwyn-Mayer) o Davidu Copperfieldu, v svezem spominu pa imamo »Velika pričakovanja«.

Za prihodnje dni se nam obeta film po romanu »Nicholas Nickleby«, tako da se bomo v kratkem času seznanili z nekaterimi pomembnimi Dickensovimi romani, posnetimi na filmski trak. Angleži znajo filmati Dickens. Režiserja Davida Leana poznamo že po več delih. Kot o drugih filmih napravljenih po delih velikih pisateljev pa lahko tudi pri Oliverju Twistu ugotovimo, da je težko v filmu postaviti celotno vsebino in zlasti duha romana. Primerjava med romanom in filmskim scenarijem nam odkrije pri Oliverju Twistu precej razlik. Scenarij je dejanje romana zelo poenostavil ter je popolnoma črtal iz sklopa dogodkov celo vrsto ljudi. Pri Oliverju Twistu, kakor tudi pri drugih Dickensovih romanih bi bilo kajpada nemogoče v filmskem scenariju upoštevati vse pestro vsebino, vendar se samovoljno okrajšave navzlic temu navadno ne obnesejo. V sedanjih filmski realizaciji je ves roman na koncu degradiran v neke vrste kriminalno zgodbo. To je možno odobravati tem manj, ko vemo, da v Dickensovem romanu Oliver Twist že nekako od sredine knjige ni več v oblasti roparske tolpe, dočim ga še v zadnjih filmskih prizorih vidimo na strehi z zločincem Sikesom. Posamezne osebe so v filmu dobile druge naloge itd. Družine Maylie, ki igra tako važno vlogo v Oliverjevem življenju, v filmu sploh ni. Izpuščena je tudi pri Dickensu tako običajna in ljubka - ljubezenska zgodba med Rose in Harryjem. Ni mogoče izpušiti iz teksta Oliverja Twista zgodbo

Rose in njenih, ne da bi razblinili tisti topli za pisatelja značilni dihi, ki preveča njegove junake.

Ce upoštevamo, da je vsako filmanje klasičnih del, o katerih imajo milijoni citateljev že svoje ustaljene predstave, večkrat tvegano delo, je pa treba priznati, - kot sem že omenil - da ima režiser David Lean veliko smisla za filmsko realizacijo Dickensovih del. Tipi, ki jih je ustvaril skupaj z igralci, dobro ustrezajo Dickensovim opisom. V filmu čisto pristno živijo žid Fagin, Nancy, Sikes, Monks, tačiji in drugi. Prav tako so živi Brownlow, Grimwig, Bumble, tip podozelskega občinskega pisarja in njegova žena, ravnateljica ubožnice. V glavni vlogi nastopa John Howard Davies, čigar usoda vse do konca filma vzemirja gledalca.

Cisto filmsko je Oliver Twist delo, ki ga je vredno pogledati. Režija, igra, slika in glasha se v njem skladno zlivajo v celoto. Kljub pripombam, ki sem jih navedel in se nanašajo v glavnem na scenarij, oživlja ta film Dickensov čas in njegovo delo, vendar pa v manjši meri kot smo pričakovali.

F. N.

Koncert pevskega zbora »Tine Rožanca«

Med naše najboljše nepoklicane pevke zbore šteje mo polet Studentskega pevskega zbora in Glasbene Matice tudi zbor sindikalnega kulturno umetniškega društva železnikarjev »Tine Rožanca«, ki ga vodi znani skladatelj in zborovodja Vasilij Mirk. Zbor je na vseh tekmovaljih in revijah pokazal lepe uspehe, še bolj pa smo se lahko prepričali o njegovi umetniški rasti na samostojnem koncertnem večeru dne 12. aprila v Filharmonični dvorani.

Težiče prvega dela sporeda, ki morda ni bil ravno enotno izbran, je predstavljala Pahorjev Oče naš hlapca Jerneja (na besedilo Ivana Cankarja). Sesteroglasna (ponekod celo sedmoro-glasovni obsegom zahteva že dokaj izurjenih pevcev. Recitativni, korralni slog raz zavaja pevce v nepravilno interpretacijo, tako da izzvenci Oče naš kot molitev ponižno prosečega hlapca, namesto da bi se v njem izražala Jernejeva uporna volja, najti svojo pravo, pa čeprav vr je ne da nobena postava. Kolikor se spominjam, je tudi zbor »Tine Rožanca« pri nekaterih prejšnjih izvedbah zapadal tej nevarnosti. Pri zadnjem nastupu pa se je močno približal pravemu občutju in podal skladbo v njeni verni podobi.

Dugi del sporeda je potekal - kot je označeno na tiskanem sporedu - v znamenju Prešernovega leta. Zanimiv je bil v toliko, ker je obsegal dve redko izvajani skladbi: Zdravljico skladatelja Grozdova in Ipavčevu kantato Na Prešernovem domu, obe v Mirkovi prireditvi za mešani zbor in klavir. Zlasti Zdravljica je zaradi svojega svežega, živahnega izraza vzbudila precejšnjo pozornost poslušalcev. Manj pa je uspela skladba Na Prešernem domu, ki jo je zložil Benjamin Ipavec za Prešernovo slavnost 1. 1872.

Delo je sicer zanimivo grajeno in je v svojem času uživalo veliko pozornost, danes pa se nam kljub vsemu zdijo nekoliko preveč enostavno in ne dosega nekaterih kasnejših Ipavčevih skladb.

Tako po izbiri sporeda kot po izvedbi je najbolj uspel tretji del sporeda. Obsegal je priredbe slovenskih narodnih pesmi, z izjemo Tomčevih Vlahov, ki pa tudi temelje na belokranjski ljudski motiviki.

Na svojem koncertu se je zbor izkazal kot solidno, disciplinirano telo, ki stremi k čim večji umetniški polnosti. V intenciji in ritmu je zbor zanesljiv, interpretacija je bila skrbno izdelana, razvidno pa je, da polaga zborovodja veliko pažnjo tudi na pevsko tehniko. Kamen preizkušnje je predstavljala Pahorjev Oče naš, ki pomeni za zbor težak, morda celo nekoliko pretežak oreh. Ne samo v interpretacijskem pogledu, temveč predvsem zaradi velikega glasovnega obsega, ki zahteva zlasti v sopranih ponekod precejšnje višine. Taka mesta so izvenela malce medlo, ni pa bilo pri tem čutiti kakršne prisiljenosti, temveč je ostalo peje še vedno naravno.

Prepričani smo, da bo šel zbor pod skrbnim in večjim vodstvom profesorja Vasilija Mirka po svoji poti vztrajno naprej in nam posredoval naše narodne, pa tudi umetne pesmi, ki so bile na sporedu zadnjega koncerta prav gotovo premalo zastopane.

P. K.

